

Jan Kjærstad. Släkters gång. Berättelser från ett glömt land.

Översättning av Jens Hjalte. Atlantis förlag.

När boken "Släkters gång" tar sin början existerar vare sig Norge eller Europa längre. Vi befinner oss i en avlägsen framtid med en helt ny dynasti och kultur i Kina, där framtidens litteraturvetare söker återskapa berättelsen om familjen Bohre i Oslo från 1930 till början av 2000-talet. I centrum står Rita som en urmoder för de kommande generationerna. Ett märkligt eko av hur vi gör exeges på åldrande texter och lertavlor från Ugarit, Mesopotamien och andra sedan lägen utdöda kulturer. Släkter följa släkters gång, men också kulturer och samhällen kommer och går. I ljuset av denna hisnande tanke får läsaren sedan följa Rita, hennes barn, barnbarn och barnbarns barn i en episk saga. Berättelsen börjar med en släktmiddag dagarna före Tysklands invasion av Norge 1940 och söker sig sedan framåt och bakåt. Detta är kvinnornas historia. Rita är en naturvetenskaplig forskare med drömmen att skriva sitt stora opus "Femina erecta". Runt omkring sig samlar hon släktens kvinnor som alla söker sina egna vägar. Hennes båda söner går förlorade i kriget. Harald som soldat, Sigurd på fredens första dag. Hos kvinnorna finns kraften och överlevnaden, männen har svårare att hitta sina roller trots ett patriarkaliskt samhälle. Undantaget är prästen Konrad som förlorar sin tro på Gud men som av kärlek till människorna fortsätter sitt kall och ämbete. Ondskan är personifierad av Max, som undanhåller Rita professorstjänsten och som förråder en judisk flicka för nazisterna, vilket leder till Ritas dotters sammanbrott. Slakten Bohrs storhetstid sammanfaller med Norges egen guldålder. Oljan, rederierna och de olympiska framgångarna. Med värme och humor skildrar Kjærstad hur dessa människor söker hitta sina egna liv i denna omvälvande tid. Mot de förförande ekonomiska framgångarna ställs konsten och skaparkraften; vetenskap, musik, bildkonst, film, teologi, geografi, arkitektur och böckers värld. Det är med dessa värden vi överlever. Människorna i denna storslagna släktröniker gör sina val på gott och ont. I bakgrunden finns Pär Lagerkvists roman "Ahasverus död" som en tolkningsnyckel för dem alla. Sett ur romanens stora perspektiv är vi tillfällighetens pilgrimer på ett öppet hav. "Släkters gång" är en stor episk berättelse. En hyllning till humanismen och glädjen i berättandet. Låt inte de omfångsrika 700 sidorna avskräcka dig. Varenda ögonblick av läsandet är fyllt av överraskningar, vemod, skratt och glädje. Detta är Jan Kjærstad i sin allra bästa form.

Jakob Carlander